

VĒL SOLIS TUVĀK KOMUNISMAM

Vēsturiski notikumi iezīmē padomju tautas ceļu uz komunismu. Nesatricināmā likumsakarībā tie seko viens otram, izpauzdamies jaunās un atkal jaunās darba cīņās uzvarās. Un jo ātrāk mēs traucāties uz priekšu, jo vairāk katrā nākošā diena nes grandiozu uzvaru un panākumu.

Komunisma celtneku slaveno uzvaru saraksts kļuvis bagātāks ar PSRS Ministru Padomes un VK(b)P CK 1950. gada 28. februāra lēmumu par valsts mazumtirdzniecības cenu jaunu pazeminājumu pārtikas un rūpniecības precēm. Ne velti pati tauta to nosaukusi par vēsturisku lēmumu, ne velti tas tālu atbalsojies visā pasaulē. Tā ir patiešām grandioza uzvara pār kara un hitleriešu okupācijas posta sekām, cīņā par dzīves atjaunošanu un komunisma celtniecību. Padomju tauta kļuvis vēl bagātāka, pārtikušāka un līdz ar to — stiprāka un varenāka. Tā piepildās mūsu dzīves galvenais pamatlūgums — arvien straujāk uz priekšu un augšup!

Padomju cilvēks ir pats savas laimes kalējs. Nevienš un nekad nevarēs atļūdzināt un par labu griezt kara un okupācijas nodarītos zaudējumus. To spējam tikai mēs paši. Nesavtīga palīdzība citiem visnotaļ nosaka padomju tautas atšķirsmes ar draugiem un sabiedrotajiem, kas tikko ķērās pie socialisma celtniecības. Paši saviem spēkiem un sniegdami palīdzīgu roku citiem, mēs veicam savus darbus un piepildām savus nodomus. To apzinoties, vēl lielāki kļūst prieks, vērojot, kā atplaukst un uzdzied mūsu Dzimtene.

Padomju tautas spēka un neuzvaramības avots ir viņas pašas zemē. Tā ir padomju vara un socialistiskā sabiedrība, tās ir bolševiku partijas un lielā Staļina nebeidzamās rūpes par tautas laimi un labklājību, kas mūs cel nemitīgi augšup, vada no uzvaras uz uzvaru.

1946. gada 9. februārī Maskavas pilsētas Staļina vēlēšanu apgabala pirmsvēlēšanu sapulcē, runājot par bolševiku partijas darba plāniem nākotnē, biedrs Staļins teica, ka «... sevīska uzmanība tiks pievērsta plaša patēriņa preču ražošanas paplašināšanai, darba lauku dzīves līmeņa pacelšanai, konsekventi pazeminot cenas visām precēm.»

Tikai četri gadi pagājuši kopš šī brīža, bet padomju tauta jau piedzīvojuši trešo cenu pazeminājumu, pie kam pēdējais no tiem ir pats lielākais. Par 25—30 proc. lētākas kļuvušas daudzas galvenās plaša patēriņa preces! Ne mazāk kā 110 miljardu rubļu gadā iegūst padomju tauta! Pieaug iedzīvotāju darba alga, palielinās viņu pirktspēja, nostiprinās un neatkarīgs no citām valūtām kļūst padomju rublis. Tā piepildās dzīvē lielā Staļina vārdi, jo katram no tiem ir negrozāma likuma spēks.

Kā zibens no skaidrām debesīm padomju valdības un bolševiku partijas jaunais lēmums liek nodrebēt vecajai, imperialistiskajai pasaulei, kur dzīve virzās pavisam pa citādu gultni, kur tā neiet uz priekšu, bet strauji sīd atpakaļ. Cik daudz kapitalistiskās pasaules varenie meli un tenko par Padomju Savienību! Cik daudz pūlu izšķiest, lai balstītu un atdzīvīnātu mirstošo kapitāla varu! Bet nelīdz nekas! Pat aklais redz, ka tur visplašākās tautas masas stieģ aizvien dziļāk postā un nabadzībā. Un tās ir zemes, kuru teritorijā savu kāju nav spējis neviens ienaidnieku karavīrs, tās ir valstis, kurām hitlerieši kara laikā izdrāzās cauri kā parādes gājienā.

Mēs nekā neesam aizmirsuši un visu zinām. Mēs redzam, ka kapitalisms atkal raustās tuvojošās krīzes krampjos. Tā valstībā samazina uz kartītēm iznīcināmo produktu daudzumu un paaugstina preču cenas, vairo bezdarbnieku armijas un izbeidz rūpniecību darbu, kaldina nāves ieročus un no cilvēkiem audzina mežonius. Mēs zinām arī to, ka ASV zemkopības ministrs Brenens ierosinājis iznīcināt 1 miljonu 300 tonnu kartupeļu, kuru jau sen trūkst uz amerikāņu darba cilvēku pusdienu galdiem. Arī tas noietok tautas «labklājības» interēsēs!

Vienkāršais padomju cilvēks saredz daudz tālāk un saprot daudz vairāk, nekā to pat iedomāties spēj Rietumu valstsvīri un diplomāti. Šinis dienās gadijās būt Vilānos — vienā no Padomju Latvijas jaunajiem rajonu centriem. 28. februāra vakarā, agitācijas punktā, tikko noklausījušies liksmo vēsti, laudis, tāpat kā visur citur padomju zemē, dalījās iespaidiem, sprieda par kopējām vajadzībām un kopīgiem nodomiem. Kāds sirms zemnieks tad teica:

— Mēs savu panākšim. Bet es gan gribētu zināt, kā šovakar jūtas mūsu ienaidnieki, ko viņi par to saka?

Tādos varenos mērogos vienkāršais padomju cilvēks saredz valdības un partijas vēsturiskā lēmuma lielumu! Savu personisko laimi viņš tūkstoškārt pavairo ar šā lēmuma milzīgo starptautisko nozīmi. Arī šajās lielā prieka un liksmības dienās viņš nebeidz domāt par savu padomju valsti, kuras spēks un varenība aug augumā visas pasaules acīs priekšā.

Viena vienīgā un pati pirmā atbilde ir Padomju Savienības strādnieku šķirot, kolchozu zemniecība, mūsu inteliģenci uz šo vēsturisko notikumu. No miljonu mutēm atskan solījums un apņemšanās: strādāt vēl labāk, vēl ražīgāk, vēl taupīgāk! Tas nepārsprotami izskanēja visos mītiņos un sapulcēs, katrā republikā un apgabalā, katrā rajonā un darba vietā kā pilsētās, tā arī laukos. Padomju darba laudis zina, ka jaunais cenu pazeminājums kļuva iespējams, pateicoties jauniem panākumiem rūpniecībā un lauksaimniecībā, pateicoties nemitīgai darba ražīguma celšanai un produkcijas pašizmaksas pazemināšanai. Viņi saprot, ka staļinisko plānu realizēšana ir cīņa par jaunām uzvarām, kas ved uz visu mērķu un vēlēšanu piepildīšanu — komunismu, kur laimes un pārtības nekad nebūs par daudz.

Partija un biedrs Staļins jau plāno un paredz nākošos uzdevumus. Goda vietā starp tiem ir rūpes par padomju tautas labklājības līmeņa jaunu paaugstinājumu. VK(b)P CK Aicinājumā vēlētajiem par to teikts:

«Komunistiskā partija arī turpmāk cinīsies par padomju tautas materiālās dzīves līmeņa celšanu. Tā gādā par PSRS nacionālā ienākuma tālāku pieaugumu, strādnieku un kalpotāju reālās darba algas celšanu, tālāku cenu pazeminājumu masu patēriņa precēm, pamatojoties uz darba ražīguma kāpinājumu un produkcijas pašizmaksas pazemināšanu.»

Mūsu tauta savā ikdienas dzīvē ik uz soļa redz piepildāmas partijas nodomus un plānus. Aizvien ciešāk tā saslēdzas ap visu mūsu uzvaru organizētāju un iedvesmotāju — bolševiku partiju, ap partijas un tautas ģenialo vadoni, mūsu tēvu un skolotāju — lielo Staļinu. Un nav spēku pasaulē, kas mūs spētu novirzīt no komunisma celtniecības staļiniskā ceļa. Jo tas ir uzvaras ceļš, laimes un pārpilnības ceļš, kas ikvienu cilvēka priekšā paver neapjaušami plašus, zaļojošus apvārnus.

Sākot jaunu darbu, stāvēt svarīgu uzdevumu priekšā, padomju cilvēks zina, ka, tos sekmīgi veicot, viņš spers vēl vienu soli tuvāk komunismam. Ar tādu pārliecību visa padomju tauta gatavojas arī PSRS Augstākās Padomes vēlēšanām. Dzīlā vienrātībā tā izvirzīja par pirmo deputāta kandidātu savas laimīgās dzīves radītāju biedru Staļinu. Bezgalīgi uzticēdamies bolševiku partijai, mūsu tauta vēlēšanu dienu sagaida ar jaunām uzvarām un panākumiem visās darba nozarēs. Liela un neuzvarama ir mūsu tautas morālā politiskā vienība, kas sevišķi spilgti izpaužas tieši šais dienās un jaunu vainagojumu gūs 12. martā, kad visi vēlētaji nodos savas balsis par komunistu un bezpartejisko bloka kandidātiem. Arī tas būs vēl solis tuvāk komunismam.

Literatūra un Māksla

LATVIJAS PADOMJU RAKSTNIEKU, KOMPONISTU, MĀKSLINIEKU UN ARCHITEKTU SAVIENĪBU LAIKRAKSTS

1950. G. 5. MARTĀ Nr. 10 (268)

Padomju sievietēm dotas visas iespējas apgūt zinātni un kulturu. No visiem mūsu zemes specialistiem ar pabeigtu augstāko izglītību gandrīz puse ir sievietes. Sievietes — zinātniskās darbinieces, inženieres, techniķes un agronomes ar saviem pētījumiem, izgudrojumiem un atklājumiem padara bagātāku padomju zinātni un vairo tās slavu. Sievietes — literatūras un mākslas darbinieces rada augsti idejiskus daiļdarbus, kas iedvesmo padomju tautu uz jauniem varoņdarbiem par slavu mūsu Dzimtenei. Par izcilie darbiem zinātnē, izgudrojumos, literatūrā un mākslā 289 sievietēm piešķirtas Staļina premijas.

(NO VK(b)P CK LĒMUMA PAR STARPTAUTISKO SIEVIEŠU DIENU — 8. MARTU)

Starptautiskajā sieviešu dienā

VALIJA BRUTĀNE

Starptautisko sieviešu dienu — astoto martu — šogad sagaidām, gatavojoties lielajiem tautas svētkiem — PSRS Augstākās Padomes vēlēšanām. Atdot savas balsis par staļiniskā komunistu un bezpartejisko bloka kandidātiem, apliecināsim savu uzticību Ļeņina-Staļina partijai un komunisma idejām un stiprināsim Padomju valsts varenību. Sievietēm padomju zemē nodrošināta pilnīga līdzsvara un pilnīga līdzsvara visos saimnieciskās, kultūras un politiskās dzīves novados, tā droši piedalās arī valsts darbā. Augstākās Padomes deputātu kandidātu sarakstos starp krievnākiem un izcilākajiem padomju cilvēkiem ar leņķu un prieku redzam slavenas un pazīstamas sievietes. No mūsu republikas vien izraudzītas septiņas deputātu kandidātes. Viņas pārstāv visdažādākos dzīves novadus: līdzās Sociālās nodrošināšanas ministrei Ievai Paldinai, kas arvien atradusies pirmajās rindās cīņā par darba lauku tiesībām, redzam jauno un enerģisko Kuldīgas MTS direktori Mirdzu Zviedri, Ieva Paldina nostāigājusi erūtu un varonības pilnu cīņas ceļu, viņa bijusi revolucionāra pagrīdes darbiniece, devinusi gadu smačus buržuaziskās Latvijas cietumos. Lielā Tēvijas kara laikā viņa virsīgi cīnījās partizānu rindās pret vācu fašistiskajiem iebrocējiem; tagad, būdama Sociālās nodrošināšanas ministre, arvien atsaucīgi un gādīgi rūpējas par padomju lauku labklājību. Mirdza Zviedre, kas savu specialitāti un izglītību apguvusi

atbildīgas valsts darbinieces. Sievietes uzrāda ievērojamus sasniegumus zinātnē, literatūrā un mākslā. Visur, kur tiek sakopoti spēki un veikts neatlaidīgs, intensīvs darbs, lai izpildītu gada

tas cīnās par tautu dzīvības interesēm.

Ar labām sekmēm pīlntiesīgā padomju sieviete pārstāv mūsu socialistisko Dzimtēni starptautiskajā arenā. Kopā ar tautas demokrātijas valstu sievietēm viņa soļo pašās pirmajās rindās sieviešu starptautiskajā demokrātijā kustībā par mieru, Padomju sieviešu sasniegumus, jo sevišķi mākslas un kultūras novādā, pārliecinot parāda viņu izcilī spožie panākumi starptautiskajos mākslinieku konkursos, festivālos, sporta un fiziskās kultūras sarīkojumos.

Padomju sieviete ir līdztiesīga un aktīva komunistiskās sabiedrības cēlāja! A. Jēgera plakats

Padomju Savienībā realizēta pilnīga tautu brālība un vienlīdzība. Pateicoties tai, arī daudzas mūsu republikas sievietes izcilākās pārstāves guvušas iespēju aktīvi piedalīties visas pasaules sieviešu demokrātijā kustībā. Viņas izaukušas par starptautiskā mēroga darbiniecēm, kam uzticēts gods pārstāvēt ne vien mūsu republiku, bet varenāko pasaules lielvalsti — Padomju Savienību.

Sievietes starptautiskās demokrātijas federācijas sanāksmēs padomju delegācijas sastāvā kā Latvijas PSR pārstāve vairākkārt piedalījusies mūsu republikas tieslietu ministra vietniece E. Veinberga. Nopelniem bagātā skatuve māksliniece Vera Krampe pārstāvēja mūsu republiku Vispasaules miera piekritēju kongresa otrās puses darbā, kas norisinājās Prāgā. Starptautiskajā demokrātijas jaunatnes festivālā Budapeštā starp Padomju Latvijas pārstāvjiem bija arī republikas Operas un baleta teātra māksliniece I. Strode un T. Vitina. Šie daži piemēri lai raksturo to plašo līdzdalību, kāda padomju sievietēm, taj skaitā arī mūsu republikas pārstāvēm, ir visās valsts dzīves nozarēs.

plānos, celtu darba ražīgumu, veicinātu rūpniecības un kolchozu uzplaukumu un realizētu staļiniskos grandiozos dabas pārveidošanas uzdevumus, visur lielu ieguldījumu devušas padomju sievietes prasmīgās rokas, skaidrais skats un domas.

Mūsu zemē sievietes līdztiesīgums un līdzvērtība blakus vīrietim nav vairs jāpierāda: to viņa ieguvusi kopīgās cīņās, tā redzama uz katra soļa, katrā darbā. Tikai Padomju Savienībā, kur ir tik liela sabiedriskā gādība par sievieti — māti, sieviete pilnām var attīstīt savas spējas arī rūpniecībā un lauksaimniecībā, zinātnē un mākslā.

Pašreizējā un varonīgā padomju sieviete, kas Lielā Tēvijas kara laikā drosmīgi stāvēja cīņas pozīcijās kā frontē, tā aizmugures darbā — rūpniecībā un kolchozos, — tagad stājusies radošā darba un dzīves uzplaukuma sardzē. Augstu paceltu viņa tur miera zvaigzni.

Padomju sieviete ir cēls paraugs tautas demokrātijas valstī un visas pasaules darba sievietēm. Viņas sasniegumi un iekarojumi ir mērķis, pēc kura tecas sievietes visās zemēs un kontinentos. Drosmīgi un stingri vi-

Tas uzliek lo lielus pienākumus un iedvesmo cīdeniem darbiem visu daudzus miljonus lielo padomju sieviešu saimī.

Sievietes — dzīvības radītājas un sargātājas visorganiskāk ienist karu un jo vienprātīgāk vērsas pret to. Kara postošajās dienās sievietes visdzīlā izjūta zaudējumu sāpes. Viņas apliecināja arī savu varonību, pašas tverdamas ieročus un paceldamas tos pret iebrocējiem, kas nāca postīt mūsu ciemus un pilsētas. Bezbaillīgas cīnījās un savas Dzimtēnes aizsargātājas, viņas stāv par mierīgu radošu darbu, par cilvēka krievnāko un labāko spēju un īpašību attīstību, par dzīves uzplaukumu.

Starptautiskajā sieviešu dienā padomju sievietes aicina visas pasaules darba sievietes cīnīties par savām cilvēka tiesībām un sakļauties vēl ciešākā vienībā ap miera, brīvības un demokrātijas karogiem.

Staļina premijas par izcilie sasniegumiem zinātnē un tehnikā

Vakar padomju tauta saņēma ziņu, ka PSR Savienības Ministru Padome virkniei padomju zinātnes un tehnikas darbinieku piešķirusi Staļina premijas. Staļina premiju piešķiršana ik gadus ir liela svētku diena visiem mūsu socialistiskās Dzimtēnes darba ļaudīm. Augstais valdības apbalvojums allaž ir pārliecināšs apliecinājums padomju zinātnes un tehnikas, visas mūsu socialistiskās kultūras nemitīgai augšupējai šī dižā valdības un partijas atzīnība piefāda, ka mūsu tautas radošo spēku uzplaukums kļūst arvien straujāk un varenāks.

Tā tas ir arī šoreiz. Jauno Staļina premijas laureātu saraksts rāda jaunus izcilus sasniegumus šīs zinātnes nozarēs, sasniegumus, kuru priekšā nobāl kapitalistisko valstu zinātnieku un pētnieku atklājumi un izgudrojumi. Ipašu gandarījumu sagādā apzīņa, ka mūs padomju zinātnieku sasniegumiem ir liela praktiska nozīme, ka tie ir ļoti nozīmīgs ieguldījums padomju zinātnes un tehnikas tālākā uzplaukuma nodrošināšanai. Piemēram,

PSRS Zinātnu akadēmijas korespondējošā loceklis A. Ambarcumjana un B. Markarjana jauna tipa zvaigžņu sistēmu atradumi un pētījumi ir jauns vārds astrofizikā. Tikpat milzīga zinātniska nozīme ir arī akadēmika G. Šaina zvaigžņu atmosfēru spektrālajiem pētījumiem. I. Kromkova pētījumiem organiskajā ķīmijā A. Titova pētījumiem ogļūdeņražu un to atvasinājumu nitrēšanā, akadēmika V. Obručeva plašajam zinātniskajam darbam «Sibīrijas ģeoloģijas pētīšanas vēsture» un daudziem citiem darbiem fizikā, matematikā, tehnikajās zinātnēs, ķīmijā, ģeoloģijā, ģeografijā, bioloģijā, vēsturē, agronomijā un citās disciplīnās, tai skaitā arī ar Staļina premiju apbalvotajam izcilā latviešu vēsturnieka prof. J. Zuša darbam «Baltijas lautājums 18. gadsimtā».

Staļina premiju piešķiršana par ievērojamākajiem zinātnes un tehnikas darbiem ir jauns padomju kultūras triumfs, kuram seko jauni, vēl varenāki sasniegumi.

DEPUTATE

DEPUTATU KANDIDATI PSRS AUGSTĀKĀS PADOMES VĒLĒŠANĀM

Pulkstenis jau izzvanīja pirmo pusstundu jaunajā datumā, kad PSRS Augstākās Padomes deputāte Veronika Zarina atvadījās no pēdējā apmeklētāja. Bija aizrīvējusi trešdiena — kārtējā vēlēšanu pienēšanas diena Proletarietu rajona izpilddomnieņa palīdze. Ar paredzētajam divām stundām — no sešiem līdz astoņiem — nepietika. Cilvēki nāca un nāca — ar katru vajadzēja parunāt, katru uzklausi, katram dot padomu vai uzņemties palīdzēt nokārtot kādu sasaucēju lietu.

Tā jau četrus gadus gandrīz katru nedēļu pagājuši pirmie divi trešdieni vakari. Ieraksti apmeklētāju grāmatā liecina, ka šajos vakaros pie deputātes griezušies vairāk nekā 5100 cilvēki. Daudz bijis arī tādu, kas savai deputātei sūtījuši vēstules. Katru dienu bija jāatrod noteikts laika sprīdis, lai tās ne tikai izlasītu, bet arī noskaidrotu un nokārtotu atsevišķus jautājumus dažādās iestādēs, kā arī — lai uzrakstītu atbildes. Lūk, šis pārskats par šīm vēstulēm: pavisam saņemtas 2050 vēstules, no tām par dzīvokļu jautājumiem — 1130, par mātes tiesību aizsardzību — 265, par birokratismu iestādēs — 93, par darba aizsardzības likuma pārskatīšanu — 215, par citiem jautājumiem — 347 vēstules. Prāvi skaitlī, aiz kuriem stāv vēl vairāk cilvēku. Arvien paturēdama acu priekšā šos cilvēkus, deputāte Veronika Zarina rūpējas par viņiem ar lielu sirsnību un dežību.

«Deputāts ir tautas kalps» — šo biedra Stalina norādījumu Veronika Zarina vienmēr stingri ievēro.

Pulkstena rādītāji turpina mērot laiku pāri pusnaktij, bet deputāte vēl kavējas pie vēstulēm. Uz vienas no tām atzīmē, ka rakstīts uz republikas Ministru Padomi. Tagad pievienojas jauna atzīme: «Nokārtots». Kas tad nokārtots? Lūk: Proletarietu rajona tautas izpilddomnieša griezās pie deputātes Veronikas Zarinas ar lūgumu palīdzēt atvērt līdz š. g. 8. martam bērnu dārzu Sporta ielā Nr. 1. Telpas izremontētas, inventārs iegādāts, dokumenti par bērnu uzņemšanu nokārtoti, vārdu sakot, jāver tikai valā durvis un mājīgajās telpās sāks skanēt dzirdrās bērnu balsis, bet... radušies dažādi birokrātiska rakstura šķēršļi, kas visu aizkavē. Pilsētas finanču nodaļa, atsaucdamās uz kādu republikas Finanču ministrijas rakstu, atsakās reģistrēt jaunus bērnu kontingentus līdz šā gada trešajam ceturksnim. Turpretī bērnu vecāki neatlaidīgi prasa atvērt bērnu dārzu.

Kā deputāte nokārtoja šo lietu? Vina Ministru Padomē vispirms noskaidrojā, vai iespējams dabūt līdzekļus bērnu dārza atvēršanai. Izrādījās, ka iespējams. Tiek, kas to pelnījusi, viņa diezgan skarbi atgādināja, kur un kā tas jākartojams. Pagāja dažas dienas un Veronika Zarina saņēma pateicību no Proletarietu rajona Tautas izpilddomnieša darbiniekiem par sniegto palīdzību: viss jau nokārtots un bērnu dārzu šīs dienas atvērs.

Visā šai gadījumā nav liela dramatisma, toties šeit viļņi cauri dzirds pavēdēns par patiesu cilvēciskumu, par dziļām rūpēm, kā darīt labāku un krāsnāku mūsu darba lauku dzīvi.

Darba daudz, Veronika Zarina nebeidz tā; prieks par mūsu dzīves uzplaukumu dod jaunus spēkus.

Kopā ar lielo darba saimi ik ritus dienas gaifas Rīgas gēlas un konservu kombinātā sāk arī Veronika Zarina. Tad visu uzmanību viņa plevērš ražošanas uzdevumiem. Vadīt plaša patēriņa preču ražošanas ceļu viņai uzticēja jau diezgan sen, bet nesen viņa pabeidza arī pusgadu ilgus kvalifikācijas celšanas kursus. Ražošana paplašinās, nāk klāt arvien jauni uzdevumi un tie prasa rast jaunus atrisinājumus darba procesa izkārtojumā. Kad plaša patēriņa preču ceļš sāka kaulu pogu ražošanu, Veronika Zarina vispirms noorganizēja attiecīgu mašīnu izgatavošanu turpat kombināta mehāniskajās darbnīcās. Tas pats atkārtojās, kad sāka ražot raža cukura, domāno kauliņus un citus priekšmetus. Vēl sarezģētāk jautājumi risinājās pašreiz, kad jānoorganizē konservu ķērbu izgatavošana. Līdztekus tam jāaudzina jauni stacionārie, teļamakas kvalitātes produkcijas ražotāji, jādzīvo līdz visai plašai uzņēmuma darba dzīvei.

Pēc kombināta atstāšanas darba diena nav beigusies. Savu tiesu laika jāvelti sabiedriskajiem pienākumiem, nekārtot deputātes pienākumus. Veronika Zarina ir Arod biedrību republikāniskās padomes un partijas Proletarietu rajona komitejas locekle.

Vienkāršos vārdos b. Zarina stāstīja vēlēšanu sapulcē par savu deputātes darbību, pakavējās pie pārmaiņām Proletarietu rajona dzīvē pēdējo četru gadu laikā. Kad viņa runāja par bērnu dārza, mazbērnu novietnes, ambulances, bērnu poliklinikas filiāles atvēršanu Juglā, atekānēja iūsmīgi aplausi, jo visi zināja, ka Veronika Zarina pieļikusi daudz pūļu, lai visu to iekārtotu. Sirsnīgi aplaudēja strādnieki, kad Veronika Zarina runāja par rūpniecības attīstību rajonā. Ikviens šeit redzēja arī savu darba daļu Stalina veicāra viecādes lielo uzdevumu izpildē.

Veronika Zarina godam attaisnojuši tautas dāvēto uzticību, un Proletarietu vēlēšanu apgabala darba laudis viņu no jauna izraudzījuši par savu deputāta kandidātu.

A. Lēdags

Nav vairs tālu vēsturiskā diena — 12. marts, kad visa padomju tauta pulcēsies vēlēšanu iecirkņos, lai nodotu balsis par tiem labākajiem no sava vidus, kurus tā izraudzījusi par saviem pārstāvjiem augstākajā Padomju valsts organā — PSRS Augstākajā Padomē. Kandidātus šim svarīgajam un atbildīgajam uzdevumam tauta izraudzījusi ar vislielāko rūpību un uzmanību. Tie ir cilvēki, kas ar savu dzīvi un darbiem ir pierādījuši, ka viņi ir kvēlji padomju patrioti, pašaieliedzīgi cīnītāji, komunistiska cēlāji.

Tautas izraudzīto kandidātu vidū mēs redzam arī rakstnieci Annu Saksi. Padomju literatūra ir organiska padomju dzīves sastāvdaļa. Ietverot padomju dzīves īstenību mākslinieciskā, emocionālā valodā, rakstnieks ar padomju dzīves īstenību varēno spēku un māksliniecisko iedarbību audzina sabiedrību komunistiska garā. Neveikti biedrs Staļins ir nosaucis rakstnieku par cilvēku dvēseles inženieri. Bet lai rakstnieks tiesām varētu būt tāds dvēseles inženieris, tam, vispirma kārtā, ir jābūt jāpazīst padomju dzīve, jābūt cieši saistītam ar tautu, jādeģ kvēlā gribā — atdot visus savus spēkus padomju tautas labā. Un, otrkārt, rakstniekam jābūt labam vārda mākslas meistaram, jābūt lielam māksliniekam, jo tikai tad viņa valoda skaņēs iedarbīgi, to dzirdēs tauta un sekos šai valodai. Lūk, kāpēc nekur citur pasaulē, kā tikai Padomju zemē rakstniekam ir tik liels un atbildīgs uzdevums, bet arī nekur citur pasaulē, kā tikai Padomju zemē, tauta tā nemil savus rakstniekus, cilvēkus, kas spēj izpildīt šo lielo, svarīgo un atbildīgo uzdevumu.

Latviešu padomju literatūra, salīdzinot ar citām brālīgo padomju tautu literatūrām, ir jauna. Taču neskatoties uz to, tai jau ir izcili sasniegumi, kas ienem cienīgu vietu vispārējo grandiozo padomju literatūras sasniegumu vidū. Jau vesela rinda latviešu padomju rakstnieku vārdi ir pazīstami visā plašajā Padomju Dzimtenē. Šo vārdu vidū goda vietu ienem Annas Sakses vārds.

Anna Sakse saņem simtiem vēstulu gan no mūsu republikas iedzīvotājiem, gan no visām Padomju zemes malām.

Tas liecina, ka padomju tauta ir sirsnīgi iemīlojusi Annu Saksi un ar vislielāko uzmanību seko darbam, ko veic rakstniece. Annas Sakses populārā romāna «Pret kalnu» vārdā tiek nosaukti kolhozi, Sakses darbus mācās skolās, tos studē jaunatnes organizācijās un literatūras pulciņos, jo tie palīdz dziļāk izprast padomju dzīvi. Tie paver ieskatu arī uz rakstnieka mākslinieciskās meistariības laboratoriju, jo Anna Sakse ir viena no lielākām vārda mākslas meistariem latviešu literatūrā.

Lūk, kāpēc tad, kad padomju tauta no sava vidus izraudzīja labākos

ANNA SAKSE

ARVIDS GRIGULIS

un iemīlotākos cilvēkus par PSRS Augstākās Padomes deputātu kandidātiem, tās uzmanība plevēršas arī rakstniecei Annai Saksei.

Visā Annas Sakses dzīves gājums, kas noritējis ar vienu lozungu: dzīvot un strādāt tā, lai vairāk un vairāk varētu kalpot tautai tās varenajā cīņā par lielu un gaišu nākotni.

Anna Sakse dzimusi 1905. gada 16. janvārī Lejasciema pagasta Lauzmaļās. Lauzas tajā laikā bija ļoti neliela māja, kuru zemes apmēri nepārsniedza t. s. amatnieka zemes gabala platību. Tagad Lauzas iekļaujas turīgā un plašā kolhozā. Sakses vecāki nomāja šo mazo mājiņu un dzīvoja smagu darba zemnieka dzīvi. Jau no agrām bērības dienām Annai nākas palīdzēt vecākiem viņu darba gaitās.

1913. gadā Anna sāk apmeklēt Lejasciema pagasta skolu, pēc tam — Lejasciema ministrijas skolu. Še mācības norit krievu valodā, kas Annai jau agri paver iespēju apgūt krievu valodu un līdz ar to dod iespēju piekļūt pie tiem neizmējamajiem bagātību apcirkņiem, kas atrodami krievu literatūrā. 1920. gadā Lejasciemā nodibinās vidusskola. Sakse iestājas tajā un beidz to 1924. gadā. Šajā vidusskolā valda buržuāziskajai Latvijai tik raksturīgā reacionārā audzināšanas politika, kuru realizējot, tiek ņemta tālāk arī literatūra. Ar Poruka romantismu un Fr. Bārdus pietismu centās jaunatni iemīdināt un ievirzīt no reālās dzīves atpaukt iedomu pasaulē, mācot, ka skaistais nav jāmeklē dzīvē, jo tur vispār nekā skaista nevarot atrast, bet ka skaistums atrodams tikai mākslīgās estētiskās sajūtās. Taču labākā jaunatnes daļa nepienēma šo viltus mācību, alkas pēc dzīves īstenības lika viņiem saprast, ka skaistais ir meklējams tieši dzīvē un tikai dzīvē. Būs lieki norādīt, ka viena no aktīvākajām šo jauniešu vidū bija tieši Anna Sakse. Šajā skolas periodā sākās arī Sakses literārā nodarība — pirmie literatūras mēģinājumi, un kā tas par lielāku daļai ir bijis vienmēr — šie mēģinājumi sākās dežējā.

Pēc vidusskolas beigšanas Sakses vecākiem trūkst līdzekļu nodrošināt viņai tālāku izglītību. Arī uz darba atrašanu Rīgā ir mazas cerības, jo buržuāziskajā Latvijā inteligēto bezdarbnieku armija arvien aug, tāpat kā aug visu citu profesiju bezdarbnieku skaits. Tāpēc Anna Sakse vienu gadu vēl nodzīvo uz laukiem, strādājot lauku darbus. Taču alka pēc tālākas izglītības ir pārāk liela, un

JADVIGS MARTS

Kalpošana tautai nosaka cilvēka vērtību

kums tagadējā Nacionālā sapulcē visiem snēkiem cenšas tai saglabāt šo kauna pilno slavu. «Demokratijas», «tautu pārstāvniecības» cildenie vārdi kļuvi par caurim lupatām, kas nespē, un nevar aizstāt buržuāzisko parlamentu nepievilcīgo kailumu.

Padomju iekārta vienīgā, pirmo reizi kopš pastāv demokrātijas jēdziens, nodibināja istu tautas varu: mūsu valsts augstākajā Padomē pulcējas sociālistiskās sabiedrības izcilākie locekļi, visu novadu, visu profesiju un visu tautību pārstāvji, kas ar savu darbu un nopelniem vispārības labā izvevusi nedalītu uzticību. Oktobra revolūcija radīja padomes, lai realizētu humanisma un taisnības principus, un to var izdarīt tikai pašaieliedzīgi un nesavtīgi laudis; tautai, kas veic lielo komunisma celtniecības darbu, vajadzīga, gudras un tālredzīgas likumdevējas iestādes. 12. martā balsosim par staliniskā komunistu un bezparteijsko bloka kandidātiem, kuri izvirzīti ar pašu vēlēšanu iniciatīvu. Tie visi ir cīņās un darbā slavu ieguvuši padomju zemes pilsoņi.

1.

Jau senos laikos bija pazīstama patiesība, ka vienīgi kalpošana tautai nosaka cilvēka vērtību un cietu; socialisms to nostiprināja par likumu un padarīja par personības etisko īpašību galveno mērķi. Skolotāja Ludmila Sorokina — Vilānes vēlēšanu apgabala kandidāte Tautību Padomē — visu savu dzīvi veltījuši tautas labklātibai un laimei. Rajona izglītības nodaļā glabājas krievu biezā viņas personālieta, kur gadu gaitā sakrājušies daudzi dokumenti, kuros kā spožuli pārskatāms viss nostāigātais ceļš. Tur ir autobiogrāfija, kas stāsta par pirmajiem soļiem dzīvē buržuāziskās īstenības apstākļos, par zinību alkām un rūgtiem pārdzīvojumiem cīņā par šo alku piepildījumu; apzina, ka cerības var sa-

Anna Sakse 1925. gadā dodas uz Rīgu, iestājas universitatē, filoloģijas fakultatē. Pirmais studiju laiks saņemts ar vislielāko trūkumu, un bez tam Anna Sakse sāk arvien skaidrāk saskatīt, ka buržuāziskā universitāte kultivē to pašu reacionāro politiku, ar kuru viņa bija sadūrusies jau vidusskolā. Tā ir rūgta vilšanās, un arvien vairāk Sakse cenšas pilnīgi patstāvīgi apmierināt savas izziņas alkas, nododoties citīgai pašmācībai.

Ar demokrātiski noskaņotā rakstniece Pāvila Roziņa atbalstu Annai Saksei beidzot izdodas dabūt pastāvīgu darbu kā tulkošanai buržuāziskajā avīzē «Pēdējā Briedī». Intensīvais tulkošanas darbs liek studijas universitatē pilnīgi pārtraukt. Pāvila Roziņa pamudināta, Sakse arvien intensīvāk sāk nodarboties arī ar oriģināldarbu rakstīšanu.

Ar 1928. gadu Sakse sāk rakstīt arī prozas darbus — stāstus, tēlojumus un noveles. Redzamākais no tiem — stāsts «Gals būs tai kundzība».

1929. gadā Sakse saraksta stāstu «Skarbais pēsitēns», kurā jau noteikti izziņas sasiešanās pret pastāvošo iekārtu un valdošo sabiedrību, kas vēlāk top arvien konkrētāka un skaidrāka. Kaut gan šos stāstus vēl nekur nespēdēt, tie tomēr izziņē noteiktu jaunās rakstniecei un cīnītājas ceļu.

Jau 1931. gadā rodas kontakts ar nelegālo komunistisko kustību. Sakse izmanto savas darba vietas — «Pēdējā Briedī» redakcijas telpas nelegālās literatūras glabāšanai. Uz redakcijas rakstāmašīnas pārraksta uzsaukumus un citus rakstus.

Kopš 1934. gada Anna Sakse piedalās nelegālajā revolucionārā rakstnieku, mākslinieku un žurnālistu apvienībā, kurā sastāvēja tādi biedri kā rakstnieks Indriķis Lēmanis, Zanis Folmanis (Zanis Grīva), mākslinieki A. Pupa, K. Bušs u. c. Slepenās saņāksmes nereti notiek Sakses dzīvoklī.

Zaudējusi regulāru darbu un līdz ar to arī eksistence līdzekļus, nespēdama darbu nekur atrast, jo viņa ir ieviesta «bistamo» un «neuzticamo» sarakstā, Anna Sakse kopā ar savu kimeni pārcēlas uz vecāku māiām — Lejasciema Lauzām.

1939. g. sēkas otrais pasaules karš. Šajā gadā arī Sakse atgriežas Rīgā un dabū korektīvas vietu izdevniecības un grāmatu tirdzniecības firmā «Valters un Raopa». Darba atmosfera vēl smagāka nekā «Pēdējā Briedī». Taču tas vairs neilgst ilgi. Tā cīņa, kurā rakstniece jau neizlēģusies ļabi sen, tuvojas uzvarai. 1940. g. buržuāzijas ekspluatatoriskā vara tiek gāzta. Tikai tasad pa istam var sākties rakstniece darbība. Tikai

brukt, pamazām izplēnēt un izgaist, pavada uz katra sola: dzīve ir nežēlīga. Kaut kā, ar grūtībām, apkaļojot kungus un sakostiem zobiem zemoloties birokrātisku ierēdņu priekšā, jaunajai meitenei Ludmilai — toreiz vēl Petrovskai — izdodas pabeigt ģimnaziju un iegūt divgadīgu pedagoģisku izglītību. «Mācīties bija grūti, — rakstījis autobiogrāfijā, — jo vajadzēja pašai nopelnīt līdzekļus dzīvoklim un uzturam.» Nodzelējušajos papīros nav reģistrēts gandarījums un laime, ko viņa izjuta, sanemot no cenza komisijas pamatekolas skolotājas tiesības, toties tur sīki pārskatāmi vist sarūgtinājumi, kas skaidri salasāmi starp daudz darba pieprasījuma lūgumu rindām.

1931. gada janvārī Rēzeknes aprinķa skolu valde atļau vīnai kā brīva līguma skolotājai strādāt nelielajā Jakimovas krievu pamatskolā — līdz mācības gada beigām; skolas durvīm aizveroties uz vasaras brīvlaiku, Ludmila atkal ir bezdarbniece. Četri gari mēneši paiet dažādos gadījuma darbos, pārdomās un ilgās, tuvojas rudens, un viņa atkal raksta kārtējo lūgumu: laipni lūdzu nozīmēt mani par skolotāju...

No šiem laikiem saglabāties interešants dokuments, kas dod gaišu liecību par Ludmilas Sorokinā ciešajām satēm ar tautu, par mīlestību, ko viņa jau toreiz, būdama vēl jauna meitene, iemantojusi vienkāršajos laudis. Tas ir Jakimovas skolas padomes lūgums aprinķa skolu valdei. Tajā rakstīts: «Izsakot Jakimovas skolas rajona zemnieku vispārēju vēlēšanos, lūdzam nozīmēt minētajā skolā par skolotāju Ludmilu Petrovsku, vadoties no motīviem, kas izteikti skolas padomes sēdes protokolā». Un, lūk, kādi ir šie motīvi: «Ludmila Petrovska strādāja Jakimovas skolā 1930.—31. mācību gadā un ar savu darbu iemantoja vecāku cietu un skolnieku mīlestību... Zaudējusi skolotājas vietu, viņa paliek bez jebkādiem eksistence līdzekļiem...» Tālāk skolas padome lūdz: «lūgti vīnai strādāt vismaz uz puslūgu, otru pusī maksās pašī bērnu vecāki...»

tagad var neierobežoti atrasiēties viņas talanta spēki par godu un slavu visai tautai.

1940. gadā Anna Sakse ar lielu aizrautību metas jaunās dzīves darbā. Viņa kļūst par laikraksta «Cīņa» Mākslas un literatūras nodaļas vadītāju. Tiek centīgi turpināts un nobeigts jau agrāk iesāktais viņas pirmais romāns «Darba cīlts». 1940. g. beigās to iespiež laikraksts «Padomju Latvija» un drīz vien iznāk atsevišķā grāmatā. Romāns spoži apliecinā jaunās padomju prozaiķes talantu.

Pirmais padomju gads aiziet straujā, ļoti intensīvā darbā. Viņa saraksta veselu virkni stāstu: «Loģiskā sirdsapziņa», «Dzīvotnepratēji», «Lūzums» u. c.

Vācu fašistiem iebrūkot Latvijā 1941. g., Sakse evakuējas uz Cuvavijas autonomo republiku, kur Kustikovas sādžā strādā kolehozā. Sekojot PSRS Padomju Rakstnieku savienības sekretāra A. Fadejeva norādījumam, Sakse pārcēlas uz Kirovas pilsētu.

Kirovā sāk iznākt laikraksts «Cīņa». Rakstniece ir cenģta «Cīņas» līdzstrādniece.

Vairākkārt rakstniece apmeklē fronti. Tie ir lieli svētki, jo strānieki ir iemīlojuši rakstniecei no viņas nopietnajiem, dzīves patiesības pilnajiem, mākslinieciski augstvērtīgajiem darbiem. Frontes apmeklējumu rezultātā rodas vairāki stāsti. Starp tiem pats ievērojamākais ir stāsts «Atgriešanās dzīvē». Bez tiem Sakse Kirovā saraksta vēl stāstus: «Mieris iedzīvotājs», «Māra», «Trīs šķūnīši» un vairākus dzejoļus.

Annas Sakses darbus iespiež latviešu izdevumos, pārrādā pa radio; tie tiek tulkti krievu valodā un ar tiem iepazīstas visa plašā daudznaču padomju tauta. Annas Sakses vārdu mīn starp redzamāko padomju rakstnieku vārdiem. Padomju informācijas birojs viņas darbus tulko arī franču un angļu valodās un tie kļūst pazīstami visā pasaulē.

1944. g. pēc Latvijas atbrīvošanas, Anna Sakse atgriežas Rīgā un ar vēl lielāku enerģiju nododas padomju rakstniecei darbam. Daudzos publicēstos rakstos tā atmasko vācu fašistu un viņu rokaspulšu briesmu darbus. Rodas stāsti «Pēitēns», «Zirneklis» un vairāki bērnu stāsti. Rakstniece savāc plašus materiālus par lauku dzīvi, kur tai laikā sākas cīņa par Latvijas lauku kolektīvizāciju. Rezultātā rodas viņas romāns «Pret kalnu», kas tai un visai latviešu tautai sagādā slavu. Romāns iegūst Stalina premiju.

Par izciliem nopelniem latviešu padomju kultūras attīstībā Annai Saksei piešķirts LPSR nopelniem bagātās kultūras darbnieces goda nosaukums Pašreiz Sakse strādā ide jauna romāna, ko ar vislielāko interesi gaida lasītāji.

Ar vislielāko uzticību vēlēģāji 12. martā nodos savas balsis par Annu Saksi, jo viņa pazīstama ne vien kā ievērojama rakstniece, bet arī kā cilvēks, kas ar atsaucību uzklausa katru, kam vajadzīga viņas palīdzība.

Tā sākās skolotāja un tautas draudzība, kas nostiprinājās kopējos pārdzīvojumos, kopējos priekos un bēdās, līdz beidzot uzplauka kā krāšns savstarpējās mīlestības un uzticības zieds, gandarījot visas ciešanas un sāpes, atļdzinot visus zaudējumus. Atceroties tos laikus, skolotāja skaidrajā seļā pavid sāpīgs smaids: jā, tā bija... Bet tas ātri pazūd, to padzen jaunās dzīves prieks, laimīgā apzina, ka tā vairs nekad nebūs, nekad, nekad. Un, aizdzinusi bēdēis atmiņu paliekas, viņa ceļas un iet — smaidoša un enerģiska, — atsaucīgas sirdis nekad nesirmo.

Ir daudz liecinieku, kas pieredzējuši, kā piepildās tie stiprinājuma un cerību vārdi, kurus viņi līdz ar pirmajām zināšanām vēstūrē un ģeogrāfijā, rakstu mācībā un rēķināšanā saņēma no Ludmilas Sorokinās; tagad viņi kopā cel jauno dzīvi. Tiesa, viņas kādreizējo skolnieku vidū nav augsti mācītu vīru — buržuāziskās «demokratijas» apstākļos izglītība nebija domāta vienkāršajam cilvēkam — toties ir izauguši krievu padomju laudis, ar kuriem skolotāja var pamatot iepoties. Kad 1948. gada rudenī Kārklinos, kur Ludmila Sorokina strādā nu jau astoņpadsmit gadus, sāka organizēties kolhozs, pirmie, kas tajā iestājās, bija viņas kādreizējie skolnieki. Un kad dibināšanas saoulē partijas pārstāvis lasīja lauksaimniecības artēla statusus, viņiem tie nebija tikai sausi noteikumu uzskaitījumi, formulējumi un norādījumi: viņu acu priekšā pavērs krāšņas nākotnes ainavas, vilnojošas labības drūvas un bagāti ganāmpulki. Vīni sadzirdēja mašīnu dūkoņu un redzēja jaunu sādžu mirgojam elektriskās ugunis. Tā viņiem jau labu laiku pirms tam, izskaidrojot šos pašus statusus, bija stāstījuši skolotāja, un viņi ticēja, ka tā būs.

Rajona izglītības nodaļas vadības sniegtajā raksturojumā par Ludmilu Sorokinu sacīts: «Pedagoģisko darbu mīl. Strādādama viena pati ar četrām klāšēm, uzrādījuši labus rezultātus. Realizējusi simtprocentīgo obligātās izglītības likumu. Darbā noteikta akurāta. Ļoti aktīvi piedalās sabiedris-

Turpinājums 3. lapos pusē

DEPUTATU KANDIDATI PSRS AUGSTĀKĀS PADOMES VĒLĒŠANĀM

Deputatu kandidāti — rakstnieki un mākslinieki satiekas ar saviem vēlētājiem

IĻJA ERENBURGS

JĀNIS SUDRABKALNS

Krievu padomju rakstniecība bagāta īpatnīgiem talantiem. Katram viņiem savs stils, savi poetiskie līdzekļi, sava tematika, bet visā vieno uzticība lieletiem komunisma mērķiem, visi viņi pieturas pie socialistiskā realisma principiem. Tā ir varena saime, dzilas iedvesmas apgarota, marksisma-leninisma ieročiem apbrūnota, Krievu padomju rakstnieki ir dedzīgi patrioti un neatlaidīgi brīvas un vienotas cilvēces cīnītāji. Vini cīnās par komunismu pašās pirmajās demokrātijās rindās.

Sais rindās jau ilgu gadu redzam Iļju Grigorjeviču Erenburgu. Nākamgad viņam apritēs seši desmiti, bet rakstnieks pilns jauneklīgas kvēles, kas laimīgi savienojas ar asu prātu un neizsīkstošu darba enerģiju.

Jau zēna gados Erenburgu aizrāva revolucionārās idejas, kā pusaudzis viņš jau iepazīs ar cara cietumu, emigrēja uz ārzemēm, nodzīvoja Francijā līdz 1917. gadam. Pirmie gadi rakstniecībā viņam paiet pretrunā un meklējumos; viņš tulkojis 15. gadsimta franču dzejnieku Vijonu un mūsdienu franču simbolistu Zammū, viņš lāgiem rausās dzīvē ar rūgtu un smēģīgu skepsi. Bet drīz vien rakstnieks saprot, ka visa launuma pērklis ir kapitalisms, ka vecā pasaule jānoārda līdz pašiem pamatiem un jāuzceļ saulaina un brīva lauju sabiedrība. Viņš saprot, ka tāda sabiedrība aug padomju valstī, ka vienīgi padomju laudis komunistiskās partijas vadībā spēj novērst vecās civilizācijas bojā eju, spēt cilvēci ievest laimes dārzos. Un ar visu savu temperamentu, pērdams buržuāziju ar asām satīras rīkstēm, atsejams starptautiskā kapitāla neefēģilo raksturu, monopolistu drausmos nolūkus, — viņš uzbrūk tumsājiem spēkiem, kas cenšas aizturēt cilvēces attīstību. Ārzmēs pavadietie gadi, daudzie ceļojumi pa pasauli, ievērojama un vispusīga erudīcija visdažādākajos vēstures, mākslas un rakstniecības, filozofijas un politikas jautājumos, viņam palīdz saskatīt darba lauju, demokrātijas solidaritāti un uzvarpīlno nākotni arī tur, kur vēl valda baigais naudas un rūpniecības kēnuru terors. Viņš dzili izjūt katras nacljas ģeniju un vēsturisko uzdevumu, viņam dārga slāvu un romāņu, anglosakšu un visu citu tautu brīvā attīstība. Buržuāzijas rakstnieki Vakareirōnā un Amerikā kļuvis kosmopolīti, kam nav dzimtenes. Nožēlojamā uzpūtībā viņi liekulīgi dēvējas par pasaules pilsoniem, bet tas nozīmē patlaban vienīgi to, ka viņi sulainiski cenšas palīdzēt iekarot pasauli amerikāņu kapitālam.

Iļja Erenburgs kļuvis internacionālists un humanists šo vārdu viscēlākajā nozīmē, kļuvis padomju patriots, sociālistiska valsts patriots. Viņa sirdī deg spāņu tautas rētas, un ilgas, viņš ir kopā ar franču patriotiem, ar visiem, kas cīnās pret reakciju, pret apspiešiem un izsūcējiem. Viņa sirdī liesmo padomju patriotisms, viņam dārga lielā krievu tauta, viņš ziedo visus savus spēkus padomju valstī.

Iļjas Erenburga romāni un stāsti, publicistiskie raksti un pamfleti, dzejoli savā labākajā izlasē iegājuši padomju literatūras zelta fondā. Jau 1921. gadā viņam sagādāja plašu slāvu romāns «Hulio Hurenito», kurā ar negantu sarkasnu bija izsmieta vecā kapitalistiskā pasaule. To iejūsminošo, pozitīvo, augšpceļošo, ko savaldzinātais romāna lasītājs vērtīgi meklēja «Hurenito» lapās, viņš atrada Erenburga vēlākos darbos, kas spīgti atspoguļoja padomju īstenību. Viņa romāns «Otrā dienā» un «Elpu neatvelkot», viņa avižu un žurnālu rakstos jau gads desmit pirms otrā pasaules kara izpaudās mērķtiecīgs idejiskums, dzīves un mākslas patiesīgums, augsta meistariība.

Visā augumā Iļja Erenburgs saslējis Lielā Tēvijas kara gados. Viņa talants, kurā apbrīnājami sakstis žurnālists, pamfletists, publicista aktualitātes spriegums, ironija un politisks temperaments ar smalko gaumi, spēcīgām gleznām, oriģinalitāti, asprātību un neatvairāmu loģiku uzticīgi un nenogurstoši kalpoja Padomju Armijai, padomju tautai. Hitlera ordu sagrāvē liela nozīme Erenburga spalvai, kas bija mērcēta sirds asinīs. Erenburgs skaidri saskatīja briesmas, kas sociālisma valstī un visai cilvēcei draudēja no prišu junkuru, vācu imperialistiskā kapitāla baronu, murgainās ariskās rases teorijas sludinātāju agresijas. Viņa rakstos, kas parādījis Maskavas un visu padomju republiku un arī ārzemju presē, dega nāids pret kāšķurta iebrocējiem, un spožā gaismā, neiznīcīgas slāvas vainagoti, tur visai pasaulei kļuva redzami padomju karavīri, visu padomju nāciju pārstāvji, un ikvienam godīgam cilvēkam kļuva skaidrs, ka šos varoņus iedvesmo cēlākās idejas, kādas jebkad vadījušas cilvēci.

Iļja Erenburgs tāpat kā Aleksejs Tolstojs, Michāils Solohovs, un citi padomju rakstnieki uzturēja cīņas garu karotāju dvēselēs. Viņa rakstus gaidīja kā svētku rītus, tos lasīja un pārslājsja, tos karavīri glabāja kā dārgāko mantu. Šie raksti palīdzēja izturēt visbārgākos pārbaudījumus, visdrausmākās briesmas, palīdzēja izcīnīt uzvaru.

Erenburgs izsācīja simtu miljonu svētlākās domas. 1943. gada 11. novembrī rakstā «Krievijas dvēsele» viņš teica: «Kara laikā pacēlās pagātne, tā savienojās ar tagadni, Mēs līdz galam sapratām Krievijas un Oktobra revolūcijas organiskās saites. Mēs sapratām, ka revolūcija divas reizes izglābusi Krieviju: 1917. gadā un 1941. gadā.» Te pilnīgi skaidri un pareizi pasacīts, ka vācu imperialistisko reakciju satricis Lielais Oktobris.

Kara laikā Erenburgs apmeklēja gandrīz visas frontes, kara laikā un pēc kara viņš bija jaunās demokrātijas valstis, kam brīvību atnesa zvaigznes karavīri, viņš bija Nimbergas prāvā, un visur rakstnieks pārliecinājās, kādu lielu, vēl nepieredzētu vēsturisku misiju bija izpildījuši padomju karotāji, padomju patrioti. Viņš redzēja, kā piepildās viņa pareģojumi, kā apsveic sarkano piecstaru zvaigzni ar laimes asarām acis atrīvotās tautas, kas bija smakušas Hitlera un Musolini cietumos. Viņš redzēja, kāds staru vainags rotā diženo krievu nāciju, kas savos plecos bija pacēlusi vismagāko nastu, kas brīvības un taisnības lietā ziedoja savas asinis. Viņš redzēja, ar kādu varēnu spēku iedarbojās Ļeņina un Staļina partijas idejas, kā šķiras vēstures lapas, kā pasaules ass griežas uz jaunu pavasari. Aizgrābts viņš dzīvoja līdz Padomju Savienības un Vakareirōpas sajūsmai par uzvaru un pateicās kopā ar simtiem miljoniem ļaužu visā pasaulē par šo uzvaru Generalisimusa Staļina ģenijam.

Mātei, kas lasīja Erenburga kvēlās rindas, likās, ka viņš runā taisni par viņas kritušajiem dēļiem, un viņas ciešanas kļuva mazākas, apzinoties, ka viņa ir varoņu māte. Gluži pasakainā kārtā rakstnieks bija uzstājis sevi citu ciešanas, naidu, milu, prieku, enerģiju, un koncentrētā veidā parādīja visas cilvēces jūtas un ilgas kā dimantā sakusušas. Šaj dimantā starojošā ticībā labā, taisnā un daļā uzvarai.

Ievērojamj darbi ir Erenburga romāni «Parīzes krišana» un «Vētra», kas apbalvoti ar Staļina premiju. Grandiozā panoramā tur aizrit priekšskara un kara gadi Padomju Savienībā un Vakareirōpā, frontēs un aizmugurē, dažādās valstīs un nācijās. Plašās zināšanas par daudzām zemēm, viņa sastapšanās un draudzība ar daudziem simtiem ļaužu visās apriņdās palīdzēja rakstniekam radīt pareizu fonu un kolorītu, patiesīgus raksturus; pareizā idejiskā pieeja, padomju patriotisms un humanisms, rakstnieka temperaments un patstāvīgā uztvere piešķir šiem romāniem dziļu pievilcību un vērtību. Mēs redzam, kā franču kapitālisti vairāk nekā no Hitlera fašistiem baidās no franču strādniekiem, komunistiem, Mēs redzam visauari, ka padomju iekārta ir spēcīgāka, pārkāpa par izslavēto veco Rietumu kapitalistisko iekārto. Mēs redzam, ka uzvar Oktobris, Ļeņina un Staļina idejas.

Iļja Erenburgs ir arī visai interesants dzejnieks, kas savos dzējos atrisina svarīgas problēmas, starptautiskās temas, meklēdams un atrāzdams jaunus oriģinalus, patiesīgus vārdus. Viņam

rūp cilvēks, cilvēka rakstura mērķtiecīga attīstība, cilvēka laime, kas iegūstama, personāli attīstoties pilnā krāšņumā un sakūstot ar tautu.

Nenoguris viņš seko visam, kas norit dzejas pasaulē, viņa draugi ir visi demokrātikie, revolucionārie dzejnieki — francuzis Luijs Aragons, čīlietis Pablo Neruda, poļi un čēhi, lietuvji un latvji. Sirsnīgas, pacīlātas vārsmas Erenburgs vēltījis spāņu tautas cīņai pret frankistiem. Dzejoli «Kino» viņš apraksta iespaidu, kādu rada filma par Čapajevu Kastīlijas cīematā. Viņš saka tur par padomju zemi: «Tu esi kļuvis lielāka par visām zemēm un valstīm, ar tavu gaisu ieelpo viriškību visa pasaule.» Ar lielu mīlestību un rūpību viņš rakstījis par Pablo Nerudu — slaveno Latīņu Amerikas revolucionāru un dzejnieku, uzticīgo padomju zemes draugu. Ar Iļju Erenburgu latvīju rakstnieki tikās pēc kara savā dekadā Maskavā un no jauna pārliecinājās, ka rakstnieks ar visdzīvāko interesi seko Padomju Latvijas dzīvei un tās sasniegumiem kulturā. Viņa sirds pukst kopā ar mums.

Erenburgs ir viens no labākajiem padomju, tāpat arī visas pasaules rakstniekiem. Buržuāzija, kapitālisti viņu ienīst, jo viņa asie ieroči nekļūdi viņi sit pa volstrītišus vissāpīgākām pusēm, ko monopolisti visvairāk gribētu aizmestot. Visas Padomju Savienības, visas pasaules darba laudis, visi demokrātikie slāni iemīļējuši Erenburgu kā viņu tiesību aizstāvi, nākotnes izcīnītāju. Viņš ir spožs starptautisko problēmu risinātājs daijliteratūrā un publicistikā, kura vārdus uzklāsa visa pasaule. Nenoguris viņš cīnās par mieru. Viņš piedalās starptautiskās konferencēs, viņa dedzīgie vārdi atkal un atkal aicina aizstāvēt mieru, ko apdraud monopolistu saime ar saviem sulējiem. Pagājušā gadā viņš rakstīja, ka lielgabalu gaļas laikmets pagājis un ka Čikāgas loptirgoniem būs jāiztiek ar Čikāgas cūkam, tautas nekaros par kara kuditāju interesēm. Visas pasaules tautas vēlas celt mājas, dēstīt dārzus, audzināt bērņus, vēlas dzīvot. Velti cenšas amerikāņu atomisti iebaidīt ļaudis, — volstrītišiem pašiem tric celgali, viņi dzird jau sabrūkam savas pilis un savus cietokšņus. Nupāt lasījām jaunu Erenburga rakstu, kas saucas «Par mieru» un tajā rakstnieks ar jauneklā dedzību un vīra gudrību aizslāv miera lietu. Aizgrābīgi un spēcīgi šā raksta beigu vārdi: «Mūsu pienākums — nosargāt mieru, un mēs to nosargāsim. Lai visi zina, ka tās pašas domas, tās pašas jūtas visu padomju pilsoņu sirdīs: miers tautām, miers pilsetām un ļaukiem, miers sirmgalviem un bērņiem!» Varenajā miera armijā Erenburgs ir uzticams un nenogurdināms karotājs.

Latvieši labi pazīst Iļjas Erenburga darbus. Mēs ar prieku un lepnumu sveicam ievērojamo rakstnieku mūsu republikā deputatu kandidātu vidū.

Turpinājums no 2. lappuses

kāfā dzīvē, daudz palīdz kolchozu celtniecībai.» Aiz šim nedaudzajam ekopajam rindām kūsā radošā entuziasma, dedzīga padomju patriotisma apgarota, tautas laimei veltīta dzīve. Un varbūt labāk kā visi citi to raksturo kolchozniecības Jevdokijas Bazilevas atzinums: «Ludmila Sorokina ne tikai audzina mūsu bērņus, bet viņa arī mums palīdz celt jauno kolchozu dzīvi.»

2. Vēl pirms gada Daugavpils lokomotīvu depo bukšu centrēšanu izdarīja, ievadot tās rāmi; šo darbu veica seši cilvēki, strādājot astoņas stundas. Lokomotīvu pacelšanas remonta cecha ekipāža grupas atslēdzniekam Antonam Krūklim jau labi sen bija radušies doma, ka šo procesu vajadzētu vienkāršot: tas daudzkārt samazinātu lokomotīvu remonta laiku, paātrinātu transporta kustību un, saprotams, dotu ekonomiju... Bet doma vēl nebija līdz galam nobriedusi, vēl bija palicis neatrīsāts viens otrs sikums — un Krūklis turpināja pētījumus, studēja tehnisko literatūru, atmeta neizdevušos un sāka jaunās projekta zīmējumus.

Vienreiz bija tā, ka šķita: nu viss ir kārtībā. Todien, ieradies darbā, viņš pirmo reizi izstāstīja savu plānu cecha meistaram Pēterim Mikulānam.

— Man ir tāda doma, biedri Mikulān... Vai tev neliekas, ka bukšu centrēšanu vajadzētu vienkāršot, tas ir — var vienkāršot... nemaz neievadot rāmi.

— Kā tā — bez rāmja?

— Nu — tā...

Un Krūklis sāki izklāstīja savu projektu: vajadzīga, redzi, tāda, būtībā vienkārša ierīce, un viss sarežģītais process ar rāmi atkrit. Ja tas izdodas — to pašu darbu, ko tagad veic seši cilvēki, var izdarīt viens pats un pie tam isākā laikā. Padomā: viens cilvēks un vēl ātrāk!

Mikulāns piekrita. Jā, tas nebija slikti izdomāts.

Pēc tam projektu skatīja tehniskais birojs. Arī tur tas ātri ieguva piekritējus. Saņēmis atļauju, Krūklis stājās pie jaunās ierīces izgatavošanas.

Atceroties tagad visas neveiksmes, kas toreiz gadijās, kamēr viss zināja tā, kā bija domāts, šķiet, citādi taču nemaz nevarēja būt: jauni pasākumi allaž dzimst ar grūtībām! Bet cik tas prasīja pūļu, spēku, sasprindzinājuma; dažkārt iezagās pat šaubas, vaj pašukums vispār realizējams...

Pirmais prieks, kas pildīja jaunā atslēdznieka sirdi pēc tam, kad ierīce bija gatava un deva labus rezultātus, izrādījās īss: ierīce derēja tikai vienas serijas lokomotīvē. Arī tas, protams, bija sasniegums, bet varēja būt labāk... Un sekoja jauni pētījumi, studijas, izmēģinājumi, papildinājumi.

Nu jau vairāk kā gadu Daugavpils lokomotīvu depo darbinācs lokomotīvu pacelšanas remonta svarīgu un ļoti atbildīgu procesu — bukšu centrēšanu veic ar atslēdznieka Antona Krūklja ierīces palīdzību. Katras lokomotīves remonts samazinājies par 12 stundām, jaunās ierīces pielietošana dod valstij 8000 rubļu ietaupījuma gadā.

Bet Krūklim ir vēl arī citi izgudrojumi: atvieglota ritenu izgrāšana vienā līmenī, vienkāršota bukšu izmērīšana un vēl daži citi, kas kopumā dod 18.000 rubļu ietaupījuma gadā.

Pateicības, goda raksti, apbalvojumi un naudas premijas, ko Krūklis saņēmis par savu darbu, viņam nav vienīgais pamudinājums, bet tikai alga par padarīto; īstais mudinātājs ir viņa patīra sirdsapziņa, dzīves saimnieka jūtas. Vandai Vasiļevskai kādā vietā ir skaists teiciens: «Cilvēks nav jāaģitē, lai viņš gribētu būt laimīgs.» Antona Krūklis, tāpat kā daudzi simti un tūkstoši viņam līdzīgu padomju cilvēku, atrāduši laimi kalpošanā savai valstij, savai tautai. Viņš uz savas muguras izjutis gan Ulmana budziskās diktatūras, gan vācu fašistu okupācijas smagumu. Sodien viņš laimīgs: viņam ir sava valsts, kas atzinusi viņā cilvēku, un atzītāis cilvēks sniedz tai pretī visu savu sirdi — vienkārši, bez lieka skaluuma, bez garām runām — kā dēls, kas atrādis savu māti. Un māte Dzimtene

ved viņu dzīves dārzos: tu esi labi darījis; tagad vadij un lem — tie ir tavi, tu esi saimnieks. Nekautrējies, redzi, tavi darba biedri, tavi paziņas un sveši cilvēki — jā, pat sveši cilvēki, tev uzticas, viņi pārliecināti, ka tu ar uz priekšu tikpat uzticīgi un godīgi kalposi dzimtenei, stāvēsi tautas interešu sardzē...

Klaudz āmurī, dzied elektriskie urbj, sasauca cilvēka balss; vēl jāveic pēdējie darbi, un pēc stundas izremontēta lokomotive izies no cecha un, jopojot pa mūsu plašās zemes sliežu ceļiem, paudīs vienkārsā atslēdznieka darba slāvu.

3.

Kad Mirdzu Zviedri Kuldīgas MTS darbinieku sapulcē izraudzīja par deputatu kandidātu Tautības Padomes vēlēšanām, pateikdamās par lielo uzticību un godu, viņa sacīja:

— Deputats ir tautas kalps, viņa svēts pienākums ir cīnīties par tautas labklājību. Visus savus spēkus atdošu mūsu Dzimtenes tālākam uzplaukumam.

Ja todien viņa te būtu ieradusies pirmo reizi, varbūt vecāku viru starpā atrastos kāds, kas nosminēt: padomā, atradies milzis, kalnus gāzis! Bet Mirdza te visi pazina, tā bija viņas saime — traktoristi, mehaniki, strādnieki, agronomi, laboranti — kas te sanākuši, lai atloastītu viņas kandidāturu augstajam un atbildīgajam valsts amatam. Viņu cildina vecākais mehaniks Kārklis, politiskais vadītājs Freimanis, atslēdznieks Tumsēvičs. No sanāksmes tribīnes jārunā pārliecinotiem vārdiem, ne vienmēr izdodas atrast piemērotus apzīmējumus tam, kas sirdī. Toties sarunās ar tālākiem ciemiņiem, kuri te pēdējā laikā gadās gandrīz katru dienu, atbildes skan sirsnīgi un nemāksloti:

— Mūsu Mirdza? Meitene uz goda!
— Iet, es jūms teikšu, kā vējš!
— Ists direktors, ar tādu tik strādāt.
— Galvenais — taisnīga. Ja vajadzēs, savs atdos.
Pirms pāris gadiem, kad viņa te

ieradās pirmo reizi, tiešām bija citādi. Tiem, kas viņu toreiz tuvāk vēl nepazina, tā bija tikai vidēja augsma, slaids, pajauņa meitene, pēc Lauksaimniecības akadēmijas beigšanas it-sūtita par agronomi; vai tad mazums tādu agronomu pasaulē. Nevienus nezināja, ka savā, tikai divdesmit četrus gadus garajā mūžā viņa tik daudz pieredzējusi, ka viņai aiz muguras tik liela pagātne. Darbā bija ieradusies praksē un teoretiskās studijas rūdīta specialiste. Un tikai tad, kad ieskatījās, kā viņa iet, kārtu, rīko un pamāca, kā dzirkst viņas lielās, enerģijas pārpilnībā kūšājošās acis, — tikai tad visi ieraudzīja isto Mirdzu, viņas isto lielumu.

Kopē tā laika daudz kas mainījies. Mirdza Zviedre kļuvis par mašīnu un traktori stacijas direktori — pirmo sievieti republikā tādā amatā. Galu galā — arī tas nav galvenais; sieviete mūsu zemē jau sen iekarājusi līdztiesību ar vīrieti visās dzīves nozarēs, galvenais ir tas — kā strādā. Bet par to visskārdāk runā funkā: viss, ar ko Kuldīgas MTS tagad lepojas, sasniegts, pateicoties direktores rūpēm. Viņa personīgi gādā par darbinieku dzīvokļiem, rūpējas par koptgaldū, par darba apstākļiem, vada sabiedrisko un kultūras dzīvi. Viņa noorganizēja jauno traktoristu apmācības, jo saimniecība paplašinās, darba klūst arvien vairāk. Saņemti jauni traktori, drīz pienāks kombaini — vajadzīgi vadītāji. Pagājušā gada plānā izpildīti ar uzviņu, šogad jāpadara vēl vairāk. Pagājušajā gadā izbrauca tūrumā 28. martā, šogad jāizbrauc vēl ātrāk. Lielākā daļa kolchozu līgumus jau noslēguši, viss laikā jāpadara. Darbs nerimst ne brīdi: pašu inventārs izremontēts, tagad jāsavēd kārtībā kolchozu mašīnas; plašajā darbnīcā caurām dienām skan laktas, dūc virpas, klauzdz āmurī. Darba daudz, dienas liekas par īsām. Lai visu paveiktu, bet arī gribas nekad nepiebrūkst, un rodas aizvien jauni nodomi. Kādreizējās muizās ēkas kļuvušas šauras: varbūt pāris gadus ar to vēl būs jāsamierinās, bet direktores acu priekšā jau skaidri veidojas tuvas nākotnes aina: kalnā vīņpus grāvai pacēlusies jauna, modernā iekārtota trak-

toru stacija ar plašām saimniecības ēkām, darbnīcām, noliktavām, garāžām, strādnieku dzīvokļiem, klubu un citām labierīcībām.

Direktore tic — tas tā būs. Tas nav nekas sevišķs, padomju iekārta spēj veikt ne tāds brīnumus. Ja labj padomā — vai tad viņa pati — Mirdza Zviedre — nav viens no šiem padomju iekārtas «brīnumiem»? Kādreiz, ganot budža govīs, izsappoti daudzi sapani, bet padomju dzīves īstenība pārspējusi visas iedzmas. Nē, patiesām, kas to bija domājis: Mirdza Zviedre, nabaga mazā gane — un Padomju Savienības, sociālisma lielvalsts augstākā likumdošanas organa locekl! Viņai uzticēti mījonu cilvēku likteni, viņai jāizšķir, kā visu labāk izdarīt, izdarīt tā, lai dzīve ietu arvien augšun, lai ļaudīm būtu daudz daudz prieka. Liekas, tas taču ir neiespējami grūti. Bet tāda brīdi pie viņas it kā pienāk biedrs Stalins un pamāca, kā jādarā, lai cilvēkiem būtu labi... Tā taču ir laime!

«Saprotu, ka tā ir milzīga atbildība, kas man jāuzņemas, — satiekoties ar vēlētājiem, kādā no sapulcēm teica Mirdza Zviedre, — bet tā ir arī liela laime — kalpot tautai.»

Jā, tā ir laime.

Ludmila Sorokina un Antons Krūklis, Mirdza Zviedre un simti citu staļiniskā komunistu un bezpartejisko bloka kandidātu ir vienkārši padomju laudis, no mūsu pašu vidus, labākie no mums. Viņu biografijas ir aizraujoši stāsti par pašaiļdzīgu kalpošanu tautai, par komunistiskās rītdienas celtniecībai veltītu darbu, par dzīvē, kas atdotas dzimtas zemes varenības un slāvas vairošanai. Vini kodam pelnījuši vēlētāju uzticību, viņiem ir tiesības izdot un atspīrināt likumus, rīkot un vadīt. Mēs varam uz viņiem palauties; staļiniskais bloks — tā ir pati tauta, kas ar saviem pārstāvjiem pati lem savus liktenus. Lūk — istā demokrācija, kuras realizācija iespējama vienīgi padomju iekārtā, kur nevīs bagātības lieļums nosaka cilvēka vērtību, bet gan tas, kā šis cilvēks dara savu darbu, kā viņš cīnās par visas sabiedrības labklājību, — tas, kā viņš plūda savu cilvēka pienākumu.

